

РЕШЕНИЕ

№ 6350

гр. София, 13.11.2020 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, IX КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ,
в публично заседание на 16.10.2020 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Деница Митрова

ЧЛЕНОВЕ: Диляна Николова

Снежанка Кьосева

при участието на секретаря Теменужка Стоименова и при участието на прокурора Куман Куманов, като разгледа дело номер **7087** по описа за **2020** година докладвано от съдия Диляна Николова, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.208 - чл.228 от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/ вр. чл.285, ал.1, изр.2-ро от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража /ЗИНЗС/.

Образувано е по касационна жалба на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ /ГДИН/, подадена чрез пълномощника юрк.Д., срещу Решение № 2867/11.06.2020г., постановено по адм.д. № 7635/2019г. по описа на Административен съд София-град, в частта, с която касаторът е осъден да заплати на А. Б. Р. сумата в размер на 800 лева, представляваща обезщетение за причинените му неимуществени вреди за периода от 15.01.2019г. до 29.01.2019г. от отменената Заповед № 010/11.01.2019г., издадена от гл.инспектор Д. Т., с която му е наложено дисциплинарно наказание „изолиране в наказателна килия за срок от 14 денонощия“.

Твърди се, че е налице касационното основание по чл.209, т.3 АПК, тъй като съдът не е съобразил действителната фактическа обстановка и не е преценил в пълен обем доказателствената тежест на събраните доказателства за изпълнен в цялост фактическият състав по чл.284 ЗИНЗС. В конкретния случай не били установени обстоятелствата по чл.3, ал.1 вр. ал.2 ЗИНЗС, съответно не бил осъществен фактическият състав за реализиране отговорността на касатора, ответник в първоинстанционното производство. На Р., както и на останалите лишени от свобода били осигурени оптимални условия при изтърпяване на наложеното наказание, при

пълно съобразяване с режимни и личностни особености. Предвид това е мотивиран извод за отсъствие на незаконосъобразни действия или бездействия на служители на касатора, които да са в причинно-следствена връзка с твърдените от Р. вреди. Изразено е и несъгласие с размера на присъденото обезщетение, като се твърди, че то не отговаря на критериите по чл.52 ЗЗД. По тези съображения се моли за отмяната на решението в оспорената му част.

В съдебно заседание изложеното в касационната жалба и направеното искане се поддържат чрез юрк.Н.. В условията на алтернативност, предвид съдебната практика и краткия период на престой, ако съдът прецени, че са причинени вреди от изпълнението на наложеното наказание, е направено искане за намаляване размера на обезщетението, който намира, че е прекомерно завишен. С оглед изхода на спора се претендира присъждането на юрисконсултско възнаграждение в минимален размер.

Ответникът по касационното оспорване, в писмен отговор по касационната жалба чрез адв.В., оспорва нейната основателност. Намира, че е осъществен съставът на отговорността по чл.284 ЗИНЗС – налице е отменена заповед за налагане на дисциплинарно наказание, а претърпените от ищеца вреди са доказани с показанията на свидетеля П.. Претенцията за присъждане на юрисконсултско възнаграждение се оспорва по съображения, че представляващите ГДИН са служители на дирекцията, за което получават заплата. По тези съображения моли обжалваното решение да бъде оставено в сила.

В съдебно заседание чрез адв.В., мотивира, че е безспорно доказано по делото, че А. Р. е претърпял сочените в исковата молба вреди, вследствие на условията, в които е бил поставен, довели до чувство на тревога и страх от други затворници, а именно такива, осъдени на доживотен затвор. По отношение на размера на присъденото обезщетение счита, че същият е съобразен с разпоредбата на чл.52 ЗЗД и не се явява завишен. Предвид това според ответника не са налице основания за отмяна на касираното решение и моли то да бъде оставено в сила.

Представителят на Софийска градска прокуратура дава заключение за основателност на касационната жалба в нейното алтернативно искане. Счита решението за правилно по отношение на основанието. По отношение размера на присъденото обезщетение намира, че същият е завишен и приема за основателни доводите на касатора.

Съдът, като взе предвид релевираните с жалбата касационни основания по смисъла на чл.209 АПК и служебно, на основание чл.218, ал.2 АПК, провери изцяло валидността, допустимостта и съответствието на оспореното решение с материалния закон, намира за установено следното:

Касационната жалба е допустима. Подадена е срещу акт, подлежащ на касационно оспорване, от лице, имащо право на касационна жалба и в предвидения 14-дневен преклузивен срок.

Разгледана по същество, касационната жалба е неоснователна, по следните съображения:

Производството е образувано по искова молба, уточнена с последваща такава, подадена от А. Б. Р., с която той е предявил срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ иск за присъждане на обезщетение на неимуществени вреди в размер на 2000 лева за периода 15.01.2019г. – 29.01.2019г. от отменена Заповед № 010/11.01.2019г., издадена от гл.инспектор Д. Т., с която му е наложено дисциплинарно наказание „изолиране в наказателна килия за срок от 14 денонощия“.

От фактическа страна съдът е установил, че към 11.01.2019г. Р. изтърпява наказание „лишаване от свобода“ в Затвора в [населено място]. На цитираната дата заместващ началника на затвора издал спрямо ищеца Заповед № 010, с която му е наложено дисциплинарно наказание „изолиране в наказателна килия за срок от 14 денонощия“. Административният акт е отменен с влязло в сила на датата на постановяването си протоколно решение на АССГ № 23/11.02.2019г. по адм. д. № 1471/2019г. по описа на Административен съд София-град.

В периода 15.01.-29.01.2019г. Р. изтърпял наложеното му дисциплинарно наказание в наказателна килия № 38, през който период същото наказание са изтърпявали и Д. Б., В. Х., Велико Х., А. Е., В. П. и Н. С. като същите провеждали престой на открито заедно с ищеца.

Наказателна килия № 38, в която са пребивавали Р. и В. П. в исковия период, е разположена в зоната за повишена сигурност - I-ва група. От едната страна спалното помещение граничи с пералното такова на групата, а от другата страна с наказателна килия № 37. Срещу наказателна килия № 38, на около 4 метра, е разположено спално помещение № 5, в което е настанен лишен от свобода, изтърпяващ наказание „доживотен затвор“. Изолираните в наказателна килия по никакъв начин не влизат в контакт с изтърпяващите наказание „доживотен затвор“ и „доживотен затвор без право на замяна“. Според справка от началника на Затвора в [населено място] № 16546/20.12.2019г. разпоредбата на чл.214 ППЗИНЗС относно изолацията на осъдените на доживотен затвор от всички други лишени от свобода при конвоиране, както и при напускане на спалното помещение по какъвто и да е случай, се спазва стриктно.

Р. е посетил медицинския център при Затвора в [населено място] на 20.01.2019г., на 22.01.2019г., на 25.01.2019г. и на 29.01.2019г. Според докладна записка на д-р Т. от медицинския център ищецът не страда от тежки симптоматични заболявания, в периода 15.01. - 29.01.2019г. е бил в добро общо здравословно състояние и е получавал симптоматични лекарствени средства. В писмено обяснение от 25.02.2020г. В. Б., отговорник на I група при Затвора в [населено място] „доживотно осъдени“ сочи, че в зоната за повишена сигурност обвиняемите и подсъдимите, както и изолираните в наказателни килии спазват стриктен график, който не позволява засичането под каквато и да е форма на лица с различен правен статут. А. Р. нееднократно е изпадал в състояния на психична нестабилност, изразяваща се както вербално чрез заплахи за убийство и физическа саморазправа, така и физически чрез посегателства към представителите на надзорно-охранителния състав. Авторът на обяснението сочи, че лично спрямо него ищецът е отправял заплахи, които не са предизвикани от нищо.

В докладна записка от 16.09.2019г. на инспектор-психолог в Затвора в [населено място] е изложено, че същия ден около 14,30ч. е извикана от ДГН Г. във връзка със суициден опит на Р.. При кризисната интервенция ищецът заявил, че опитът за суицид е резултат на това, че многократно му е обещавано да бъде преведен на лечение към психиатричното отделение на Затвора в [населено място], което не се е случило. Р. споделил, че не може да издържа на напрежението в затвора и на изолацията, в която е поставен; че не очаква нищо от никого и няма да е повече в тежест на служителите, според които вината за всяка проблемна ситуация е винаги негова. Първоначално лишеният от свобода плачел, бил напрегнат и тревожен и продължавал да твърди, че е решен да сложи край на живота си, изразил убеденост, че по този начин ще накаже

служителите заради отношението им спрямо него. В хода на интервенцията лишеният от свобода станал по-спокоен и се съгласил да не предприема действия, които биха довели до самонараняване или суицид. С него многократно били провеждани консултации с психолог, причинени от импулсивните му реакции, често свързани с упражняване на физическа агресия спрямо други лишени от свобода. Самият той осъзнава, че има проблеми с овладяването на гнева, като казва, че именно поради този факт многократно е наказван. Твърди, че е изтърпял присъда в ПД „Б.“ за престъпление, свързано с използване на физическа агресия.

Неблагоприятната семейна среда /баща му е злоупотребявал с алкохол и хазарт, имало е случаи на физическо насилие спрямо майка му и сестра му/ лежи в основата на ранни противозаконни прояви. Р. не крие, че за първи път е извършил кражба на 10-годишна възраст. Налице според психолога са индикации за наличие на трайно формирани нагласи за нарушаване на социалните норми и ред.

Като цяло лишеният от свобода е личностово незрял, което се дължи на възрастта му и на липсата на адекватни родителски грижи, които да формират у него социални умения. Поради това той е импулсивен и реагира на момента, без да се замисля за негативните последици от действията си. Тъй като не притежава умения да се справя с фрустриращи ситуации, когато попадне в такава реагира с физическа агресия или насочва агресията срещу себе си. При тези личностови особености на Р. рискът от суицид е завишен. Препоръчително е той да е с повишено внимание от служителите на НОС и да не бъде оставян сам в спалното помещение, в което е настанен.

От показанията на свидетеля В. А. П., изтърпявал дисциплинарно наказание „изолиране в наказателна килия“ съвместно с ищеца през м. януари 2019г. в Затвора в [населено място], е установено, че помещението е тясно, има санитарен възел. Режимът на изтърпяване на дисциплинарното наказание позволява в рамките на денонощието да се престоява на открито за час и половина. В останалото време дисциплинарно наказаните лишени от свобода могат да отидат до общата баня. Когато А. постъпил в килията, бил уплашен и стресиран. Ищецът бил превеждан в същата килия и преди съвместното им пребиваване в нея и споделил със свидетеля, че е заплашван с убийство и въобще че е бил подложен на системен тормоз. При излизане на открито, с наказаните извеждат и други лишени от свобода. Въпреки че разходките им се провеждат в отделни „карета“, изолираните в наказателна килия и другите лишени от свобода имат контакт, защото за достигането до карето на наказаните затворници се преминава през това на останалите. Един ден лишен от свобода от другото каре тръгнал заплашително към А., държал нещо в ръцете си. Ищецът се свил и в последния момент другият се отдръпнал. След това П. не успял да успокои Р., който бил стресиран и не могъл да спи.

Въз основа на така установеното от фактическа страна първоинстанционният съд е приел, че искът е допустим, а по същество частично основателен като следва да бъде уважен до размера от 800 лева и отхвърлен в частта до пълния предявен размер от 2000 лева.

Като извърши дължимата проверка по чл.218 АПК касационната инстанция в настоящия ѝ състав приема, че обжалваното решение не страда от пороците, релевиращи с касационната жалба.

Разпоредбата на чл.284, ал.1 ЗИНЗС постановява, че държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл.3. Според

посочената разпоредба осъдените и задържаните под стража не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение /ал.1/ като според ал.2 на с.р. за нарушение на ал.1 се смята и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждаат чувство на страх, незащитеност или малоценност.

Според разпоредбата на чл.285, ал.1 ЗИНЗС искът за обезщетение се разглежда по реда на глава единадесета АПК – чл.203 и сл. Изведени от посочените разпоредби предпоставките, които следва да са налице за уважаване на иска са: незаконосъобразен акт, действие и/или бездействие на специализираните органи по изпълнение на наказанията, с които се нарушава чл.3 ЗИНЗС; настъпила неимуществена вреда в правната сфера на ищеца в резултат на нарушението, която се предполага до доказване на противното по силата на оборимата презумпция, въведена с чл.284, ал.5 ЗИНЗС; пряка причинно-следствена връзка между нарушението на чл.3 ЗИНЗС и настъпилата вредоносен резултат.

В конкретния случай ищецът претендира настъпването на вредите от отменената като незаконосъобразна с протоколно Решение № 23/11.02.2019г. по адм. д. № 1471/2019г. по описа на Административен съд София-град, Заповед № 010/11.01.2019г., издадена от гл.инспектор Д. Т., с която му е наложено дисциплинарно наказание „изолиране в наказателна килия за срок от 14 денонощия“. Следователно е налице първата предпоставка от фактическия състав.

Налице са и твърдените от ищеца вреди – страх, притеснения от останалите лишени от свобода, изтърпяващи наказание „доживотен затвор“ или „доживотен затвор без право на замяна“, довели до необходимост от неколкостранно посещение на медицинския център в затвора.

Що се касае до претендираното обезщетение за неимуществени вреди те се присъждат за конкретно претърпени физически и психически болки, страдания и неудобства, които са пряка и непосредствена последица от незаконосъобразния административен акт. Съгласно чл.52 ЗЗД във вр. с § 1 ЗР ЗОДОВ, обезщетение за неимуществени вреди се определя от съда по справедливост. Понятието "справедливост" не е абстрактно понятие, а е свързано с преценка на редица конкретни, обективно съществуващи факти, имащи значение за правилното определяне на размера на обезщетението. Законът е категоричен, че размерът на обезщетението за неимуществени вреди се формира по справедливост, като зависи единствено от степента и характера на преживените болки и страдания от ищеца. В случая при преценка размера на обезщетението съдът е съобразил обстоятелството, че към изтърпяване на наказанието /в пълния наложен размер/ ищецът е бил на 19 години, което наред с данните за лабилното му психическо състояние, е довело до по-тежко емоционално възприемане на случващото се. Съобразена е също така тежестта на наложеното дисциплинарно наказание, отменено впоследствие като незаконосъобразно.

Водим от горното и на основание чл.221, ал.2 АПК, във връзка с чл.285, ал.1, изр.2-ро ЗИНЗС, Административен съд София-град, IX-ти касационен състав

РЕШИ:

ОСТАВЯ В СИЛА Решение № 2867/11.06.2020г., постановено по адм.д. № 7635/2019г. по описа на Административен съд София-град, оспорено в частта, с която Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ е осъдена да заплати на А. Б. Р. сумата в размер на 800 лева, представляваща обезщетение за причинените му неимуществени вреди за периода от 15.01.2019г. до 29.01.2019г. от отменената Заповед № 010/11.01.2019г., издадена от гл.инспектор Д. Т., с която му е наложено дисциплинарно наказание „изолиране в наказателна килия за срок от 14 денонощия“. РЕШЕНИЕТО е окончателно и не подлежи на обжалване и протест.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

1.

2.